

MONITOR

zpravodajský čtrnáctidenník

ROČNÍK II., ČÍSLO 16

6. ŘÍJEN 2005

(za dobrovolné příspěvky)

Tradice Otců

Z listu svatého Bruna jeho duchovním synům kartuziánům

Radujte se tedy, moji nejdražší bratři, ze svého blaženého údělu a z hojných milostí, jimiž vás Bůh zahrnuje. Radujte se, že jste vyvázli z vlnobití světa, kde je tolik rozmanitých nebezpečí a možností ztroskotání. Radujte se, že se vám dostalo klidného a bezpečného spočinutí v skrytém přístavu, do něhož mnozí touží dospět a mnozí o to i usilují, a přece se tam nedostanou. A mnozí už ho

i dosáhli, ale byli pak z něho vyloučeni, protože jim scházela nebeská milost.

A proto, bratři, pokládejte za jisté a prokázané, že každý, kdo užíval tohoto žádoucího dobra, ale nějakým způsobem ho pozbyl, bude toho až do konce litovat, má-li v sobě úctu k své duši nebo starost o její spásu.

Za vás, moji nejmilejší bratři laici, říkám: *Velebí má duše Hospodina*, protože

se na vás projevuje jeho veliké milosrdenství; poznávám to z toho, co mi sdělil váš převor a nesmírně milující otec. Je na vás hrdý a má z vás radost. Také já se chci radovat, neboť i když neumíte číst a psát, mocný Bůh vpisuje svým prstem do vašich srdcí lásku i znalost svatého zákona. Ukazujete totiž svými skutky, co milujete a co znáte. A tím, že zachováte s veškerou obezřelostí a horlivostí pravou poslušnost, je zřejmé, že dovedete moudře sklízet z božských Písem to nejlahodnější životodárné ovoce.

Papež o náboženství ve veřejném životě

Pokrok je možný pouze ve společnosti, v níž existují morální hodnoty a silná přesvědčení

Je zajímavé, k jakým tématům se papež nejčastěji vrací ve svých projevech – ať už mluví k věřícím, ke kněžím, nebo k politikům. V prvních měsících svého pontifikátu hovoří Benedikt XVI. zvláště často o vztahu náboženství a veřejného života. Zdůrazňuje, že Bůh a člověk jdou dějinami společně, že Boží přítomnost je v samém středu společenského života.

Při setkání s italským prezidentem Ciampim upozornil, že i když jsou stát a Církev na sobě nezávislí, je jim společný zájem o lidskou osobu. Zdravý sekularismus státu neznamená, že má být z etických záležitostí vyloučena úloha náboženství. Sekularizaci jako proces označil však papež (v projevu k novozélandskému vyslanci) za zneklidňující tam, kde vzniká riziko, že se zapomene na křesťanské základy společnosti: tam je pak těžké uchovat transcendentní rozměr, který je přítomný v každé kultuře, a uchránit tak lidskou svobodu před relativismem.

Při setkání s kněžími diecéze Aosta papež řekl, že pokrok je možný pouze ve společnosti, v níž existují morální hodnoty a silná přesvědčení. „Jen když jsou lidé ochotni pro takové hodnoty trpět, mohou vybudovat lepší svět,“ zdůraznil. Taková mravní síla musí být zakořeněna v lásce. Díky lásce žijeme a díky ní také trpíme: láska utrpením

Foto: Reuters

zraje a dává sílu trpět pro dobro.

Také v homilii na svátek Nanebevzetí mluvil papež o tom, že potřebujeme přítomnost Boží ve veřejném životě: tady narážel na otázku křížů ve veřejných budovách. „Jen tam, kde je Bůh přítomen, máme nějakou orientaci, nějaký společný směr,“ uzavřel.

Zdá se, že se nový papež soustřeďuje na základní problém Evropy – vytěšňování vlastní minulosti, vlastních kořenů. Evropa se v posledních dese-

tilecích ocitla na okraji Církve: stala se z ní okrajová gubernie, kde se málo věcí děje a ještě méně se o nich uvažuje a hovoří. O to více promítá své problémy do Církve jako celku: tzv. krize Církve je spíše krizí Evropy, krizí její kultury. Benedikt XVI. se k této situaci staví čelem: diagnostikuje krizi evropské civilizace, ale také ukazuje směr kudy jít k její obnově.

S využitím agentury Zenit připravila
Michaela Freiová

ZPRÁVY

Plzeňský biskup vyzval ke vstupu do politiky

Při slavnostní poutní bohoslužbě ve Staré Boleslavi na svátek svatého Václava promluvil plzeňský biskup František Radkovský. Připomněl katolíkům, že jsou odpovědní za společnost, protože „obdrželi více“. Zaměřil se na problém vzdělanosti a mravnosti. Bohatstvím České republiky, která je malá a bez přírodních zdrojů, jsou její lidé, kteří musejí být vzdělání. Vzdělanost není jen otázkou školního vzdělávání.

Společnost ohrožuje relativizace mravních principů a norem, krize manželství a rodiny, zpochybnování nedotknutelnosti lidského života; křesťané

zde mají být „hlasem bezbranných a slabých“. Podle biskupa je zapotřebí etická výchova na školách.

Je třeba se vyrovnat s působením médií, která se podbízejí s pořady lichotícími nižším lidským pudům. Odpovědí je aktivní odpor: péče o rodinu, o děti, osvěta ve věcech ochrany života, etická výchova ve školách, bojkot špatných TV pořadů, aktivní působení na média.

Katolíci musejí využívat svých práv, zejména volebního práva. Musejí také aktivně vstupovat do politiky na úrovni komunální, krajské i centrální.

RC

Křesťanských rádií v Evropě přibývá

Na pravidelné schůzce se ve dnech 29. září až 2. října v Praze setkalo na 50 představitelů křesťanských rádií z 15 evropských zemí. Na již dvanáctém pracovním setkání se jednalo na téma vzájemné spolupráce 650 křesťanských rozhlasových stanic v rámci Evropy, které denně oslovují 15 miliónů posluchačů.

Radio Proglas v tomto roce slaví desáté výročí vysílání, Konference evropských křesťanských rádií (CERC) přijala při této příležitosti nabídku stanice být hostitelskou zemí kolokvia. Ústřední motto letošního jednání znělo: „Křesťanská rádia Evropy ve službě výchovy k občanství“.

Proglas

Svatopetrská bazilika opět domem modlitby

Od září platí ve svatopetrské bazilice nová pravidla, která omezují hluk turistických výprav. Průvodci smějí hovořit pouze do „šeptáku“, turisté musejí mít sluchátka. Už půl hodiny před odpolední mší svatou v 5 hodin hromad-

né prohlídky končí. Bazilika se tak stává prostorem pro modlitbu a rozjímání. Změny nastaly na přání papeže Benedikta XVI., který chce vrátit kostel věřícím a vytvořit zde atmosféru, jež vybízí k modlitbě.

K návštěvě Hanse Künga ve Vatikánu

Agentura *LifeSite News* komentuje několikahodinové setkání Benedikta XVI. s Hansem Küngem. Svou roli hrál samozřejmě fakt, že jsou staří přátelé a kolegové z doby působení na 2. Vatikánském koncilu a na univerzitě v Tübingen.

Zatímco Küng poskytl tisku na toto téma několik rozhovorů, oficiální sdělení Vatikánu neobsahovalo mnoho detailů. Upozornilo však, že se diskuse soustředila na Küngův projekt „světového étosu“. Papež řekl, že vědomí hodnot, jež podporují lidský život, je i cílem jeho pontifikátu.

Küng představil své pojetí globální etiky v OSN roku 1991 a na Parlamentu světových náboženství v roce 1993. Pak byla přijata deklarace „Za světovou etiku“, která vedla k vytvoření „Charty

Země“, na níž má zásluhu Michail Gorbáčov a kanadský environmentalistický guru Maurice Strong. Tato Charta podporuje potraty a další manipulace s lidským životem („reprodukční zdraví“). Její kritici ji označují za „nové Desatero“, které má nahradit dosavadní náboženské mravní kodexy.

Jestliže papež připomněl Küngovi svůj důraz na ochranu života, dotkl se kořenů „globální etiky“, komentuje *LifeSite News*. Katolická církev už dávno přijala systém etiky, který může přijmout každý bez ohledu na náboženské přesvědčení: je to přirozený zákon. Ale současná sekulární morálka, jako například „Charta Země“, odmítá přirozený zákon ve věcech života a rodiny.

LifeSite News

Gregoriánský chorál na internetu

Členové scholy gregoriánského chorálu v brněnském chrámu svatého Tomáše vytvořili na internetu dostupnou knihovnu zpěvů gregoriánského chorálu ve formátu mp3. Pokud nedojde k nepředvídaným událostem, měly by se tam postupně objevit všechny neděle liturgického roku. Chtějí vytvořit knihovnu zpěvů gregoriánského chorálu pro potřebu chrámových sborů; zároveň nabízejí záznam zpěvů na adrese <http://choral.svtomas.net>.

Na webu se budou soubory s jednotlivými skladbami objevovat tak, jak jsou předepsány pro každou neděli během roku. Repertoár zaujímá cca 90% skladeb předepsaných novým Graduálem, zbytek je vhodně doplněn skladbami obsahově blízkými. Postupně se zde objeví i ordinaria a liturgie Velkého Pátku.

RC

Katolická univerzita už i v Etiopii

V etiopské Addis Abebě vzniká mezinárodní katolická univerzita. Smlouvu o jejím založení podepsali 12. září za stát ministr vzdělávání a ministr zahraničí, za Církev addis-aběbský arcibiskup Berhaneyesus Souraphiel a apoštolský nuncijs arcibiskup Ramiro Moliner Inglés.

Při slavnostním aktu zdůraznil arcibiskup Souraphiel, že univerzita bude sloužit všem Etiopanům. Ze 73 milionů obyvatel je v Etiopii polovina muslimů a 35% pravoslavných. Katolíků je méně než půl milionu.

KATH.NET

Iráčtí biskupové žádají změny v ústavě

Na setkání s prezidentem a premiérem požádalo 12 katolických biskupů o změny v návrhu ústavy, aby se zajistila práva křesťanů.

Článek 2.1b a 2.2 sice zaručují náboženskou svobodu, ale článek 2.1a stanoví, že nesmí být přijat žádný zákon, který odporuje islámu; ten chtějí biskupové změnit nebo vypustit.

Biskupové se nebrání označení islámu za státní náboženství, ale chtějí mít zaručena práva náboženských menšin jednoznačněji.

KATH.NET

ZPRÁVY

Slovenská katolická univerzita se rozšiřuje

Pro přibližně 7 000 studentů otevřeli slavnostně na katolické univerzitě v Ružomberku nový, v pořadí již třetí akademický rok. Součástí slavnostního aktu bylo shromáždění pedagogů a posluchačů školy a také mše svatá.

Do prvních ročníků denního a externího studia přijala škola 3 500 maturantů. Katolická univerzita se podle rektora Borise Banáriho hlásí k tradici katolických vysokých škol na celém světě. Navazuje na katecheticko-pedagogickou fakultu svatého Ondřeje Žilinské univerzity, která se v roce 2 000 přetransformovala na univerzitu.

TK KBS

Věřící mají prosazovat zákony podporující rodinu

Setkání rodin ve španělském Torreciudad 17. září zaslal papež poselství, kde říká, že věřící mají prosazovat zákony a systémy podporující rodinu.

„Věnujte se namáhavému dílu prosazování a zpřísňování zákonů a systémů, které pozitivně ovlivňují práva a povinnosti rodiny jako společenství založeného Stvořitelem i stálého znamení naděje pro všechny národy.“

Proti tradiční představě rodiny jdou naopak tendence „totalitářských sil, které nechtějí, aby lidé byli osobami, ale spíše izolovanými jednotlivci, jež lze snadno kontrolovat“.

Na setkání v Torreciudad se sešlo 15 000 lidí, aby oslavili Mariánský den rodiny; tuto iniciativu zahájil svatý Josemaría Escrivá a jejím smyslem je postavit křesťanské domovy pod ochranu Panny Marie Andělské.

Zenit

Sahelu opět hrozí hlad

Papežské misijní dílo ve Španělsku zahájilo sbírky a modlitby ve prospěch lidí v oblasti Sahelu (Niger, Burkina Faso, Malí) ohrožených hladomorem. Oblast byla zasažena suchem a nálety kobylek, takže je nedostatek potravin a ceny stoupají. Objevují se také infekce.

Španělsko má v oblasti 150 misionářů, kteří vedou 112 zařízení (zdravotnická střediska, nemocnice, sirotčince, rozdělovny potravin atd.).

KATH.NET

Svatý Stolec kriticky na 60. plenárním zasedání OSN

Arcibiskup Celestino Migliore, prezident vatikánské delegace na 60. zasedání generálního shromáždění OSN, vystoupil na jeho závěr s kritickým projevem. Požadoval úplné jaderné odzbrojení a posílení systému kontrol a záruk; nejde jen o výrobu jaderných zbraní, ale také obchod s nimi.

Svatý stolec je znepokojen výší globálních vojenských výdajů za rok 2004 (přes 1 trilion USD) i nedostatečnou pozorností, která se věnuje ilegálnímu obchodu se zbraněmi. „Je skandál, že se věnuje více peněz a pozornosti smrti než životu,“ řekl arcibiskup Migliore.

Zdůraznil, že globální řízení nemůže mít nějakou svou vlastní etiku: musí zachovávat solidaritu s chudými, prosazovat obecné dobro a udržitelné životní prostředí. Princip subsidiarity musí být respektován.

K otázce lidských práv arcibiskup řekl: „Mezinárodní společenství je od roku 1948 šťastným vlastníkem Všeobecné deklarace lidských práv, ale zdá se, že od té doby zapomnělo, že Dekla-

race je postavena nejen na právech, ale i na povinnostech. Tyto povinnosti jsou rámcem našich práv, která se tak nemohou stát pouhými vrtochy. ... Jsme všichni členy jediné lidské rodiny, spojenými poutem vzájemnosti, ne izolovanými nositeli práv.“ I když někteří tvrdí, že všechna práva jsou kulturně relativní, je delegace Svatého stolce přesvědčena, že určité hodnoty jsou natolik základní, že najdou podporu v morálních a filosofických tradicích všech kultur. „Popřeme-li univerzalitu základních lidských práv, popíráme, že politický osud lidstva lze ovlivnit rozumem a vědomou volbou. Znamenalo by to, že ponecháme poslední slovo v lidských záležitostech síle a náhodě. To by bylo v rozporu se všemi principy, na nichž je tato Organizace založena.“

Svatý stolec podporuje spolupráci lidí různých věrů a dialog mezi civilizacemi, ale mezináboženský dialog o teologických a duchovních věcech na půdě OSN nepatří, řekl arcibiskup Migliore.

Zenit

Vatikán nekryje generála Gotovinu

Žalobkyně Carla del Ponte z Mezinárodního tribunálu pro bývalou Jugoslávii obvinila v britském deníku *The Telegraph* Svátý stolec, že odmítá sdělit, ve kterém chorvatském klášteře se ukrývá generál Ante Gotovina, podezřelý z válečných zločinů. Vatikánský mluvčí k tomu vydal prohlášení, kde se říká: „Arcibiskup Giovanni Lajolo, sekretář pro vztahy se státy, vysvětlil ... při setkání s paní Carlou del Ponte, že Státní sekretariát nemůže jako instituce spolupracovat se soudními tribunály.“

Aby mohl sekretariát vstoupit do kontaktu s příslušnou církevní autoritou, měla by paní del Ponte upřesnit náznaky, podle nichž se Gotovina skrývá v konkrétní církevní budově v Chorvatsku, protože dosavadní šetření mělo negativní výsledky; paní del Ponte to dosud neučinila. Gotovina patří spolu s Radovanem Karadžičem a generálem Ratko Mladičem k nejhledanějším osobám v bývalé Jugoslávii.

The Telegraph, Zenit

Začala eucharistická synoda

Od 2. do 29. října se v Římě koná biskupská synoda, která se soustředí na tajemství Eucharistie. Synodní Otcové budou prohlubovat biblický i teologický základ eucharistické nauky Církve a budou se zabývat i praktickými otázkami.

Církev třetího tisíciletí má být Církví eucharistickou, jež v reálném setkání s Kristem poznává svůj původ a cíl. Kdykoli nás Kristus volá ke slavení Eucharistie, zakládá i církevní společenství, kde je Kristus mezi námi.

Významná budou i témata, která se slavením Eucharistie bezprostředně

souvisejí: Eucharistie a ekuména, Eucharistie a inkulturace, Eucharistie a nová evangelizace.

KATH.NET

Vážení čtenáři,

opět děkujeme Vám všem, kteří jste zasláním finančního daru umožnili další vydání *RC Monitoru* a pomohli tak pokrýt režijní náklady spojené s jeho vydáváním.

S upřímným Pán Bůh zaplať

redakce

KOMENTÁŘE

Stranická politika v ČR: Jaká je rozumná strategie křesťanů?

Ke komentáři Dr. Romana Jocha

S potěšením jsem četl analýzu Dr. Jocha v *RC Monitoru* č. 15, přece mne však zcela nepřesvědčila. Zabývá se pouze jedním hlediskem, byť v nejbližším období prvotně důležitým: hlediskem stranickým. V tomto zjednodušení formuluje své doporučení (nevolit socialisty!) (patrně) platné pouze při splnění tří podmínek. První z nich je, že ODS „nebude stranou liberálně-libertinskou, ale liberálně-konzervativní“. Dívám-li se na naše politické dění z dlouhodobějšího hlediska, nezdá se mi však splnění této podmínky reálné.

Vyjasněme si však dva termíny. Dr. Joch se odvolává na pravicovost voličova politického vyznání. Z kontextu rozumím, že pravicovostí myslí důraz na individuální odpovědnost a odpor proti přerozdělování příjmů a bohatství. Toto je jistě výstižné pojetí v anglosaském kontextu, kde určité základní funkce státu jsou plněny samozřejmě. V kontextu postkomunistické střední Evropy vidím však pro uvážlivého občana — křesťana — neméně důležitý prvek: upevňování řádu, úsilí o upevnění vlády práva, na rozdíl od klientelismu a vlády korupce. Považuje Dr. Joch tento prvek vládnutí (governance) za prvotný pro nás?

Důraz na řád

Druhý termín, který Dr. Joch užívá, je „konzervativní“. Domnívám se, že prvním znakem konzervativního chápání politiky je důraz na řád, vědomí a do-

držování objektivního morálního řádu jako nezbytné součásti obecného dobra. (Snad není nutné rozvádět nebezpečí narušeného řádu pro legitimitu a tím i stabilitu státu a pro hospodářskou prosperitu: viz např. zprávu ze Světového ekonomického fóra v *Hospodářských novinách* z 29. září. Význam faktoru korupce a obecně kvality státní správy se stále zvětšuje.)

Korupce nebo právo?

Jak se z hlediska takto chápané rozumnosti (či konzervatismu nebo pravicovosti) jeví ODS? Nakolik se změnila od roku 1997, kdy tehdejší předseda KDU-ČSL považoval za nemožné pokračovat s ODS v koalici? Po největším přerozdělování v českých dějinách pod jejím vedením v první polovině 90. let, které se do značné míry dělo mimo jakýkoliv řád, ani její současné veřejné činy nejsou příznivé. Není to dávno, co její předseda napadl nejvyšší státní zástupkyni pro to, že stíhá korupci na úrovni krajské samosprávy, čímž postihuje členy jeho strany. Ani čestný předseda ODS neprojevili úctu k vládě zákona a nezávislosti soudní moci, když si (ve svém prezidentském postavení!) objednal pro stranu příznivé rozhodnutí u Ústavního soudu ve věci senátorských voleb na Praze 11. Její postoj v parlamentním hlasování o bodovém systému na silnicích nebo o střetu zájmů rovněž ohrožuje řád a v prvním případě i životy. Podotkneme pouze na

okraj, že ani ČSSD se nyní neukázala v lepším světle, když předsednictvo její jihomoravské krajské organizace zaútočilo na Ústavního soud (*Hospodářské noviny* z 27. září).

Toto jsou všechno jevy, které ohrožují řád v našem státě a tím i samotný stát. Navíc hrozí nebezpečí, že ODS by přivedla náš stát do konfrontace s EU s těžko předvídatelnými důsledky, kromě předvídatelného dalšího ohrožení řádu: izolace od institucí EU by uvolnilo ruce našim domácím silám zvěle.

Rozumný postoj

Občan-křesťan má však nejlepší předpoklady k tomu, aby chápal závažnost problematiky řádu. Jaká je tedy rozumná strategie? Domnívám se, že nesmí být omezena na volby. Vidím ji v trvalém úsilí každého z nás o vlastní osobní kultivaci svého chápání a dodržování řádu u své osoby a v souvislosti s tím v neméně energickém úsilí o kultivaci veřejného, politického života — otevřenou náročností na volené i kandidující představitele. Vidím ji v podpoře řádotvorné činnosti v jakékoliv ústavní straně, napříč politického spektra. A jak v nadcházejících volbách? Osobně budu vybírat ze dvou stran, které však zde neuvedu, neboť nechci dávat konkrétnější doporučení než: „rozhodně volit a to podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, na základě velice pečlivé úvahy“.

Ing. Luděk Rychetník

Křesťanské hodnoty vítězí! U mladých...

Několik dobrých zpráv ze sjezdu Mladých křesťanských demokratů

Ve znamení mnoha proměn se odehrál letošní sjezd Mladých křesťanských demokratů (MKD), mládežnické organizace KDU-ČSL. Mladí lidovci na svém jednání 24. a 25. září v Brně především přijali řadu usnesení, kterými dávají najevo, že politika opřená o tradiční křesťanské hodnoty u nás zdaleka není mrtvá.

Za čím si stojíme

Hlavním úspěchem je přijetí vlastního programového dokumentu. Jde o ja-

kési hodnotové zakotvení své činnosti. Nepochybně velmi pozitivním faktem je, že preambule tohoto textu je uvozena odkazem na Boží autoritu. V textu se objevil rovněž odkaz na tradice evropského konzervatismu a katolické sociální nauky.

Programové prohlášení MKD naléhá i na větší podporu rodiny a manželství, na prorodinnou důchodovou reformu i na důraznější ochranu nenarozeného života. Umělé potraty jsou podle názoru

mladých lidovců nepřijatelné nejen z morálního, ale i právního hlediska.

V oblasti zahraniční politiky zaujme mimo jiné fakt, že Mladí křesťanští demokraté odmítají vstup Turecka do Evropské unie. Naopak naléhají na vstup země patřících do evropského civilizačního okruhu, např. Chorvatska či Ukrajiny. Doufejme, že v době, kdy je zahraniční politika právě v rukou lidovců, bude mít tento postoj v KDU-ČSL určitou váhu.

KOMENTÁŘE

Stát proti rodině? Jsme proti!

Kromě samotného programového prohlášení přijala mládežnická organizace druhé nejsilnější vládní strany rovněž celou řadu politických usnesení. Díky návrhu pražské organizace MKD vyzval sjezd mateřskou stranu k rozsáhlejší podpoře rodiny založené na manželství a naopak k omezení snahy státu přebírat přirozené funkce rodiny. To se děje například opětovným budováním jeslí (jejichž zánik dosud ministerstvo zdravotnictví podporovalo). Delegáti sjezdu také apelovali na křesťanskodemokratické poslance a senátory, aby hlasovali proti přijetí zákona o životním minimu. Ten mimo jiné deklaruje ve své důvodové zprávě, že jedním z jeho hlavních cílů je snížit (!) ochranu početných

rodin a naopak zvýšit podporu domácností bez dětí. Konečně je třeba zmínit, že sjezd mladých křesťanských politiků důrazně vyzval lidovecké politiky, aby nespolupracovali na žádné úrovni s komunistickou stranou.

Nové časy

Konzervativní duch potvrdily rovněž volby nového předsednictva. Ve funkci předsedy byl sice potvrzen David Čermák, zato místopředsedy se stali zástupci proudu hájícího tradiční křesťanské hodnoty v politice: Jakub Kříž z Liberce, Ivo Slavotínek z Olomouce, Lukáš Janeček z Hradce Králové a Antonín Juriga ze Zlína. Kdo si dnes vzpomene na dobu vzdálenou jen několik let, kdy předsednictvo lidovecké mládeže vyjadřovalo

velmi liberální názory na umělé potraty a kdy mladí křesťanští demokraté pořádali společné akce s organizacemi homosexuálů...

Výzva straně

Vše dnes nasvědčuje tomu, že mladí křesťané, kteří dnes vstupují do politiky, inklinují ve všeobecném mravním marnasmu k daleko většímu důrazu na tradiční hodnoty a konzervativní politické názory. Zda je tento vývoj předznamenáním budoucího směřování KDU-ČSL, kde se mnozí mladí křesťanští demokraté již dnes angažují, nelze zatím říci. Každopádně je však jasné, že názory svého dorostu budou muset politici lidové strany brát velmi vážně.

Jindřich Michl, student VŠE

Rozpaky nad svatým Václavem

Aneb co se stane, když se diskuse nad národním světcem zmocní mediální kouzelník

Letošní svatováclavské oslavy se nesly v tradičně střízlivém duchu. Žádné státnické projevy, žádné průvody s kladením věnců. Nic. Prudké parlamentní debaty o zavedení nového státního svátku, které otráslas našim zákonodárným sborem v roce 2000, odvál čas. Česká republika sice přijala nový svátek za svůj a nebude tento fakt nijak zpochybňovat, ale také nehodlá nijak ostentativně význam patrona české země připomínat. Proč tomu tak je?

Nezpochybnitelná tradice...

Nikdo střízlivý nebude asi zpochybňovat význam svatováclavské tradice v našich dějinách — původní kult světce se měnil v kult státníka již v 11. století za knížete Břetislava I., přičemž vrchol svatováclavského kultu ve středověku přináší vláda císaře Karla IV. Ani husité se svatováclavské úcty nezříkali. Svědčí o tom modlitby, které husitské vojsko vysílalo k svému nebeskému přímluvci v průběhu bitvy u Ústí nad Labem roku 1426. V době pobělohorské se svatováclavská tradice stala součástí barokního patriotismu — Karel Škréta zachytil svatého Václava jako obránce Prahy proti Švédům. I nový český překlad Bible byl nazván Biblí svatováclavskou. Národní obrození přijalo svatováclavský kult jako samozřejmost — Josef Jungmann nazval roku 1814 češtinu svatováclavským ja-

zykem, revoluční události pak začínají v roce 1848 kde jinde, než u sochy svatého Václava na tehdejší Koňském trhu v Praze (dnešním Václavském náměstí). První republika bez zaváhání zařadila svatého Václava k státem uznaným svátkům a roku 1929 uspořádala velkolepou celonárodní oslavu.

...až do protektorátu

Zlomový okamžik přichází s protektorátem. Snaha o zneužití svatováclavského kultu k legitimizaci okupační moci ale nebyla úspěšná. Koneckonců i oslavy prvního máje si nacisté pokusili marně přisvojit (stejně jako později komunisté). Poválečný vývoj ovšem rehabilitaci Václavova kultu neumožnil. Totalitní moc Václava zamlčela, podobně jako datum vzniku samostatného Československa (28. říjen) opentlila stupidním přízviskem „Den znárodnění“. Po událostech roku 1989, které opět oscillovaly kolem sochy knížete Václava, se svobodná republika celých deset let osmělovala k důležitému kroku — kroku dokládajícímu bohatou historii a tradici českého národa.

Ne všichni se s novým svátkem smířili. Postkomunističtí národovci nepovažují svatého Václava za hodného jakékoli pozitivní zmínky. Postmoderní excentrici z něj pak učinili předmět řady obskurních úvah, aniž by postřehli, že jejich dů-

kladná demytizace vrcholí ve vytváření nových mýtů. V této souvislosti mohou vznikat pozoruhodná spojení, která jsou umocněna relikty marxistického zaujetí na jedné a neznalostí, popř. rovnou zamlčováním historických souvislostí na druhé straně. Zajímavé svědectví o jistém stylu uvažování vydává například článek Tomáše Čechtického v posledním čísle časopisu *Týden* („Je třeba zabít Václava“, *Týden* 39/2005). Ve zjevné snaze být originální nenechal autor v šestistránkovém článku na sv. Václavovi nitku suchou.

Sv. Václav — primitiv?

Dočteme se tak, že Václav by ve skutečnosti primitiv, který si s šířením křesťanství příliš nelámal hlavu, uměl možná trochu číst (psát však rozhodně ne), vydržoval si harém a jeho zbožnost je literární fikce. Nebyl schopen upevnit stát, jeho armáda byla ubohá (200 špatně vyzbrojených mužů — odkud to ale ví autor tak přesně?) a k Sasům byl až trapně podlézavý. Řada pozoruhodných historických „faktů“, která v článku vyplouvají na povrch, je umocněna autoritou několikrát citovaného českého historika Dušana Třeštíka. Ten v roce 2000 patřil k předním oponentům zavedení nového státního svátku. Občanům České republiky tehdy pokládal sugestivní otázku, zda chceme být „pasivní čeledi svatého vládce“, nebo

dokončení na straně 6

NÁZORY ČTENÁŘŮ

Děkujeme za vaše ohlasy. Těšíme se na vaše podněty, které můžete zasílat e-mailem na adresu redakce@claritatis.cz nebo na korespondenční adresu redakce uvedenou v tiráži. Čtenářské dopisy jsou redakčně kráceny a nemusejí vyjadřovat stanovisko redakce.

Kritika mladých?

Autor článku „Úděl politiků“ [RC Monitor č. 14] kritizuje mladé, kteří se o politiku začínají zajímat a kteří (alespoň pokud jde o křesťany) přijímají výzvu katechismu a Apoštolského listu o povolání a poslání laiků v Církvi a ve světě: „Mají-li laici křesťansky inspirovat časný řád ve smyslu služby člověku a společnosti, nemohou se vyhybat účasti na politice...“

Jako skaut a člověk, který má s mladými mnoho kontaktů, vím, jak těžko mladí lidé v dnešní době přijímají odpovědnost za druhé. Proto si mladých křesťanských demokratů velmi vážím a držím jim palce. Mám mezi nimi mnoho přátel a troufám si tvrdit, že vím mnoho o jejich hledání, zrání, ale i nadšení a odhodlání poctivě pracovat pro dobro společnosti. Mí nejstarší dva synové před odchodem do kláštera byli také členy občanského sdružení Mladí křesťanští demokraté.

V článku je vytykáán předsedovi této organizace postoj k homosexuálům, který měl být vyjádřen v *MF Dnes*. S Davidem Čermákem (to je onen předseda) se občas setkávám a znám jeho názory. Proto jsem si zmíněné noviny vyhledal a musím říci, že jeho vyjádření bylo poněkud neobratné. Nicméně i uvedený polobulvárni deník uvádí, že David Čermák odmítá registrované partnerství stejně jako lidovci. A to Martin Vlček ve své kritice zcela pominul a naopak tyto mladé lidi vykreslil jako mocichtivé kariéristy, kteří se snaží vyvarovat pokud možno všeho, co je křesťanské.

RC Monitor si klade za cíl být preven-

cí náboženské nesnášenlivosti a xenofobii. Uveřejňováním podobných článků naopak tyto jevy ve společnosti podporuje.

Ing. Tomáš Kvapil, poslanec KDU-ČSL

Všichni nejsou stejní

Se zájmem jsem si přečetl článek Martina Vlčka o mladých lidech v politice [RC Monitor č. 14]. Velice mne překvapilo údajné vyjádření předsedy mladých křesťanských demokratů k registrovanému partnerství. Vždyť právě oni by měli vnášet křesťanské hodnoty do politiky a celé společnosti.

Vyhledal jsem si uvedený článek a skutečnost byla ještě horší. Předseda MKD doslova říká: „V první řadě by to měli být křesťanští demokraté, kteří mají hledat cesty, jak legislativně upravit otázky, které homosexuály v jejich běžném životě omezují či jejich život ztěžují. Tento vstřícný přístup mi doposud od KDU-ČSL chyběl.“ Podle redaktora ale řešení v podobě registrovaného partnerství odmítá.

Zřejmě tedy až bude vytvořen jiný, lepší zákon na podporu homosexuálních svazků, měli by jej lidovci zřejmě podporovat. V tom případě je otázkou, proč by ho neměli rovnou napsat sami.

S některými mladými demokraty se ale znám a mohu říci, že tento postoj byl mezi nimi spíše ojedinělý. Většina z nich zastává skutečně křesťanské hodnoty, které v naší společnosti tak chybí. RC Monitor by proto neměl kvůli jednomu člověku házet všechny do jednoho pytle.

Jan Mikula, Třebechovice pod Orebem

Ad „Charles Darwin...“

K vývoji tvorstva možno poznamenat, že již pohanští filosofové si povšimli, že např. kůň a osel jsou si velmi podobní. Již tehdy uvažovali, že oba živočišné by mohli mít společného předka, a obdobně že snad i ostatní. V tomto smyslu se vyjadřovali i nejstarší církevní spisovatelé. Sv. Tomáš Akvinský uvádí, že *Bůh dle Písma nestvořil květiny a zvířata přímo, nýbrž rozkázal vodě a zemi, aby vydaly živoucí bytosti*. Podle sv. Augustina *Bůh opatřil vodu a vzduch zárodky — prvky života. Z nich se potom ústrojný život vyvíjel podle „zákonů Bohem daných“*.

Darwinismus však není totéž co obecná představa o vývoji tvorstva. Již před první světovou válkou napsal profesor Harvardské univerzity Dwight o Darwinovi: že „...tato teorie je u mužů vědy již téměř v opovržení“. Darwinismus však dále zůstává jako silný relikv po komunistickém i podobném „vědeckém světonázoru“.

Je zajímavé, že Darwinův předpoklad vývoje přirozeným výběrem, s právem silnějšího, je v té silně nehumánní formě (totiž že smrt pořádá život, a že se člověk musí přizpůsobit daným politickým systémům) uctíván snad všemi stoupenci různých zlořádů. Ti samozřejmě nepředpokládají, že by se přizpůsobili potřebám lidí, případně nějaké vyšší nebo poznané pravdě. To vedlo i ke snahám holocaustem urychlovat vývoj nové a lepší lidské rasy. Podobně smýšleli i komunisté. Stát byl dle nich organizovanou násilí a dle Stalina se s postupujícím rozvojem socialistické společnosti měl stále více zostřovat třídní boj. Víme však, jak to nakonec všechno dopadlo.

Petr Jílek, Praha

dokončení ze strany 5

„svobodnými občany“. Bohužel ani letos si nenechal ujít příležitost publikovat své názory na sv. Václava hned v několika českých médiích.

V Čechtického článku Třeštík vystupuje s dalšími projevy svého svérázného smyslu pro situační humor. Tvrdí například, že „nebýt zavraždění svatého Václava, nejspíše bychom mluvili německy“. Rovněž řada dalších uváděných výroků spadá do říše fantazie — vysloveně profesionální blamáží je přitom tvrzení, že až bratrovrah Boleslav začal razit de-

náry. Nedávný archeologický nález, zachycený snad ve všech relevantních médiích, totiž potvrdil, že s ražbou mincí započal pravděpodobně už právě kníže Václav.

Reagovat — nereagovat...?

Jak připomněl Antonín Kostlán v *Lidových novinách* již před pěti lety v příspěvku příznačně nazvaném „Stalinský balast pod rouškou postmoderny“, odborná veřejnost na eskapády zmíněného postaršího českého historika již v pod-

statě nereaguje. Nemá důvod, protože s určitým druhem argumentů se prostě nedá seriózně debatovat. Slabina tohoto přístupu je ale na druhé straně zjevná — nemalá část spoluobčanů pak totiž vtěsná svůj obraz českého patrona do linií, které vymezil mediálně obratný kouzelník jménem Dušan Třeštík. Poněkud stydlivý průběh letošních oslav státního svátku, opatrně nazvaného Den české státnosti, nám platnost těchto obav jen potvrzuje.

František Perglar, historik

KULTURA

Český překlad Chambersova *Svědka*

Kniha odhalující pravou tvář komunismu

Kdyby komunisté měli zakázat jednu knihu a její čtení spojit s tím nejpřísnějším trestem a nekrutějším mučením, měli by si vybrat knihu Whittakera Chamberse *Svědka* z roku 1952. Je to kniha, která nejvíce demaskuje pravou podstatu komunismu; ukazuje, jak snadno se mladí a idealističtí lidé stávali komunisty, ale rovněž naznačuje, proč se komunisty stát nikdy neměli — z toho prostého důvodu, že komunismus slibuje Ráj, ale přináší Peklo.

Není to kniha žádného laciného antikomunismu (jako kdyby antikomunismus mohl být laciný; existuje snad něco jako laciný antifašismus?). Její autor sám komunistou byl. Byl i něčím víc — sovětským agentem, špiónem ve Stalinově tajné službě. Pak nahlédl Zlo, jemuž sloužil. Přestal být komunistou, stal se křesťanem.

Kdysi se domníval, že komunismem lze činit dobro. Pak ale pochopil, že to není možné. Bez Boha — a proti Bohu — nelze činit žádné dobro. To lze jen s Bohem. Na druhou stranu bez Boha a proti Bohu je naprosto racionální lidi mučit, týrat, střílet do zátylku a nechat umřít bídnou smrtí hladem a mrazem. Ne jen jednoho člověka, ne jen dva, tři, čtyři či desettisíc. Ale miliony. Zavraždit miliony lidí pro komunismus je z komunistického hlediska naprosto racionální a správné. Existuje jen jediný důvod, proč je to nesprávné — a tím je duše. Lidská duše, stvořena Bohem. O tom je kniha *Svědka*. Ale nejen o tom.

Whittaker Chambers (1900–1961) byl fascinující postavou 20. století. Byl „svědkem“ 20. století. Rozervaná osobnost, pak komunista. Pak komunistický agent. Nahlédnutí zla, metafyzického zla komunismu, poté pomalý, bolestný, agonizující odvrát. Konverze ke křesťanství, nalezení míru v prosté, jednoduché víře kvakerů.

Nalezení míru bylo jen zdánlivé. Nad Evropou — a světem — se v roce 1939 stahovala mračna spolupráce Hitlera se Stalinem, mračna paktu Molotov–Ribbentrop, mračna II. světové války. Chambers informoval vládu prezidenta Franklina Roosevelta o všech komunistech a jejich agentech v americké státní zprávě. Roosevelt tomu nevěřil. Nevěřil, že by sovětská a komunistická infiltrace jeho vlády mohla být tak rozsáhlá. A levicová, prostoduchá inteligence vní-

mala masového vraha Josefa Stalina jako „strejdu Pepu“ (*uncle Joe*), prima chlápka, spojence, který nám tak vydatně pomáhá v zápasu proti Hitlerovi...

Pak přišel velký třesk, rok 1948. Chambers vypovídal před Výborem Sněmovny reprezentantů pro neamerickou činnost o své minulé službě v komunistické straně, v jejím špiónážním aparátu, o lidech, které znal, kteří byli kdysi jeho přátelé, ale se kterými se později rozešel. Byli to idealisté; škoda jen, že jejich ideálem bylo podrobit celý svět krutovládě jejich boha, Josefa Stalina, a jejich šéfa, Lavrentije Beriji. Jejich ideálem bylo učinit ze světa jeden obrovský, gigantický monstr-gulag. Jeden z nich, Alger Hiss, za války vysoký úředník ministerstva zahraničí a poradce Roosevelta na konferenci v Jaltě, poté jeden z hlavních autorů OSN, obvinění popřel a zažaloval Chamberse za pomluvu.

Soudní proces Chambers–Hiss a jeho peripetie, klíčová role mladého, schopného kongresmana Richarda Nixona na počátku jeho kariéry — to je to, o čem se dočtete v této knize. Ale i o mnohém víc. Je to jednak strhující špiónážní thriller, o to více fascinující, že byl naprosto pravdivý, že se skutečně odehrál. Pak je to psychologické pojednání o tom, proč se mladí, inteligentní lidé stávali totalitáři — komunisty. A konečně je to jerejiáda v tradici velkých židovských proroků, osamělých hlasů zoufale volajících na poušti, a lamentujících nad hlubokou duchovní krizí Západu — je to pojednání ve stylu Dostojevského a Solženicyna. Číst Whittakera Chamberse je jako číst *Bratry Karamazovy*.

Chambers byl až do své smrti přesvědčen, že kvůli Pravdě a svobodě opustil vítěznou stranu Zla (komunismus) a přidal se na stranu, jež nakonec prohraje (Západ). Byli však lidé, kteří Chambersovo svědectví četli, přemýšleli o něm, a potom na jeho základě i jednali. Např. bývalý herec a pozdější 40. prezident Spojených států amerických Ronald Reagan. Ten knihu *Svědka* znal a ona měla na jeho myšlení a vnímání světa nesmírný vliv. Nejenže jako prezident Whittakerovi Chambersovi v symbolickém roce 1984 posmrtně udělil nejvyšší americké civilní vyznamenání, prezidentskou Medaili svobody, nýbrž Ronald Reagan coby státník i jednal tak,

aby se Chambersova pesimistická vize o vítězství komunistické říše Zla nad svobodným Západem nenaplnila. Říše Zla se zhroutila.

Knihu doprovází studie *Zákulisní taje* z pera současné maďarské historičky Márie Schmidt, která působí jako ředitelka Domu teroru, muzea maďarské nacistické a komunistické tajné policie v Budapešti. Právě Mária Schmidt na začátku 90. let v archivech maďarské tajné policie našla důkazy, které potvrdily to, co odhalil již Hissův proces a Chambersova výpověď: Alger Hiss, krycí jméno Ales, byl zrádce a sovětský špión. Tento fakt je definitivně potvrzen i zveřejněním (ve druhé polovině 90. let) svazků VENONA — dekódovaných depeší mezi sovětským velvyslanectvím ve Washingtonu a centrálou v Moskvě. O Hissově vině a o tom, že Chambers mluvil pravdu, dnes pochybuje už jen paranoik; přitom po celou dobu studené války o tom pochybovala značná část západní levice.

Mária Schmidt předkládá i zajímavou hypotézu: sovětské vedení bylo procesem Chambers — Hiss vystrašeno a bálo se, že ztratí sympatie západní nekomunistické levice. Proto zinscenovalo své vlastní monstr-procesy (s László Rajkem v Budapešti a s Rudolfem Slánským v Praze), aby ukázalo, že to právě Západ chce rozvrátit pokrokové a mírumilovné lidové demokracie.

Tuto studii uvítá každý, kdo se zajímá o dějiny 20. století, dějiny komunismu ale i o naši nedávnou historii.

Whittaker Chambers: Svědek. Občanský institut, Praha 2005. Knihu je možno objednat, příp. přímo zakoupit na adrese Občanského institutu (Vyšehradská 49, Praha 2), nebo u vybraných knihkupců.

Dr. Roman Joch

DOPORUČUJEME

KALENDÁŘ AKCÍ

Třeboň: Média v současném světě

V pátek 7. října přednáší od 19.30 hodin P. Ing. Martin Holík v Kulturním domě Roháč na téma *Média v současném světě a projekt křesťanské televize NOE*.

Vsetín: Výstava fotografií

Od 9. do 30. října se ve foyer kina Vatra koná *výstava fotografií* Mirky Hamplové „Křížová cesta“.

Zábřeh: Perspektiva služeb pro lidi s postižením

V pondělí 10. října přednáší od 18 hodin v Katolickém domě Ing. Ivo Vykydal na téma *Perspektiva služeb pro lidi s postižením*.

Brno: Benedikt XVI. a liturgie

Přednáška SLLic. Pavla Kopečka *Benedikt XVI. — tradiční papež a netradiční li-*

turgie se koná na Petrově 2 v úterý 11. října od 16.30 hodin.

Most: Františkáni a Kadaň

V úterý 11. října přednáší v Oblastním muzeu od 17 hodin Mgr. Lukáš Gaven-da na téma *Františkáni a Kadaň*.

Jihlava: Zodpovědnost křesťana za svět

Ve středu 12. října v sále svatojakubské farnosti přednáší od 18.45 hodin Mgr. Ladislav Koubek na téma *Zodpovědnost křesťana za svět*.

Praha: Tvář v tvář smrti

V pátek 14. října přednáší od 17 hodin v čitárně dominikánského konventu MUDr. Marie Opatrná na téma *Tvář v tvář smrti — hojivá péče o nemocné, úspěchy paliativní péče*.

Nová Paka: Až k prolití krve

V pondělí 17. října vypráví od 17 hodin v Městském kulturním středisku MUDr. Marie Svatošová o charismatické osobnosti P. MUDr. Ladislava Kubíčka, který tragicky zahynul 11. září 2004 na třebeňské faře. Vyprávění bude doplněno videoprojekcí. Součástí setkání bude i autogramiáda knihy MUDr. Marie Svatošové *Až k prolití krve*.

Praha: Benefiční koncert

V úterý 25. října se v klášterním kostele sv. Rodiny v Řepích koná od 19 hodin *benefiční koncert*. Vokální soubor GESHEM zazpívá zpěvy z Taizé a černošské spirituály. Výtěžek koncertu bude věnován na nákup polohovacích postelí pro pacienty a k zajištění provozu Domova. Vstupné dobrovolné.

Liturgická čtení

9. 10. Neděle	Iz 25,6–10, Žl 23, Flp 4,12–14,19–20, Mt 22,1–14 28. neděle v mezidobí		
10. 10. Pondělí	Řím 1,1–7, Žl 98, Lk 11,29–32 sv. Daniel Comboni	13. 10. Čtvrtek	Řím 3,21–30a, Žl 130, Lk 11,47–54 sv. Teofil
11. 10. Úterý	Řím 1,16–25, Žl 19, Lk 11,37–41 sv. Filip, jáhen	14. 10. Pátek	Řím 4,1–8, Žl 32, Lk 12,1–7 sv. Kalist I.
12. 10. Středa	Řím 2,1–11, Žl 62, Lk 11,42–46 sv. Radim	15. 10. Sobota	Řím 4,13,16–18, Žl 105, Lk 12,8–12 sv. Terezie od Ježíše

16. 10. Neděle	Iz 45,1,4–6, Žl 96, 1 Sol 1,1–5b, Mt 22,15–21 29. neděle v mezidobí		
17. 10. Pondělí	Řím 4,20–25, Lk 1,69–75, Lk 12,13–21 sv. Ignác Antiochijský	20. 10. Čtvrtek	Řím 6,19–23, Žl 1, Lk 12,49–53 sv. Kornélius
18. 10. Úterý	2 Tim 4,9–17b, Žl 145, Lk 10,1–9 sv. Lukáš	21. 10. Pátek	Řím 7,18–25a, Žl 119, Lk 12,54–59 sv. Hilarion Veliký
19. 10. Středa	Řím 6,12–18, Žl 124, Lk 12,39–48 sv. Jan Brébeuf a mučedníci	22. 10. Sobota	Řím 8,1–11, Žl 24, Lk 13,1–9 sv. Nunilo a sv. Alodie

RC MONITOR — zpravodajský čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis jako projekt pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Publikované zprávy jsou zveřejňovány na zpravodajském serveru <http://res.claritatis.cz>. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474.

Korespondenční adresa redakce: Res Claritatis, Husova 8, 110 00 Praha 1, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/2400.

Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, Mgr. Michaela Freiová, JUDr. Ing. Jiří Karas, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová. **Teologický poradce:** P. Mgr. Pavel Mayer OP.

Objednávky: Noviny jsou distribuovány zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na korespondenční adrese redakce. Jejich vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo činí přibližně 10 Kč, což ročně znamená 240 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 5 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.